

71 tisíc 168 občanov odsúdených za politické trestné činy na 83 tisíc 615 rokov väzenia. 6 tisíc 973 občanov odvečených do Sovietskeho zväzu odhadom na 14 tisíc 496 rokov. 705 občanov násilne usmrtených pri poprave, na štátnej hranici, v auguste 1968, v sovietskych gulagoch alebo v československých väzniciach. Takto by sme mohli pokračovať v počtoch deportovaných gréckokatolíckych kňazov aj s rodinami, deložovaných zo svojich bytov v akcii B, vyst'ahovaných kulakov v akcii K, internovaných rehoľníkov a rehoľníčok, odsúdených občanov do táborov nútených prác, mladých, ktorí vykonávali základnú vojenskú službu v Pomocných technických práporoch, rovnako odsúdených v neprítomnosti za nedovolenú emigráciu. To je účet vystavený za 40 rokov komunizmu na Slovensku.

Desaťtisíce mien, desaťtisíce rokov! Ako abstraktne a neosobne sa nám prihovárajú tieto čísla. Keď sme videli Antona Srholca pri spomienkových slávnostiach na týchto ľuďoch, keď sme ho videli pri odhaľovaní pamätníka alebo pamätnej tabule týmto obetiam, keď sme ho videli ešte 17. novembra 2015 pri Bráne slobody v Devíne, unaveného chorobou, bez vlasov, ale s muklovskou čiapkou na hlave, tak on vedel, prečo tam prichádza. On si tou cestou prešiel sám: mal svoje mladícke plány, chcel ich realizovať v cudzine, chytili ich na hranici, mučili, odsúdili na dlhé roky väzenia v uránových baniach. A potom až do pádu komunizmu bol len občanom tretej triedy. Anton Srholec vedel, že za každým číslom v tých chladných, neosobných štatistikách je jeden dramatický ľudský príbeh, s plánmi do života, odlúčený na dlhé roky od rodiny, priateľov, spolubratov, pozerajúci sa v osamotení tvárou v tvár nezmyselnej smrti, rovnako príbeh rodinných príslušníkov, ktorí zostali na slobode, v ťažkostiach prežívali osud svojho príbuzného a celý život boli zato rovnako perzekvovaný.

17. novembra 2014, Anton Srholec, pri preberaní Ceny paměti národa v pražskom Národnom divadle hovoril, ako v novembrových dňoch roku 1989 svojmu priateľovi povedal: „Ak by som do rána zomrel, povedz že odkazujem, že som zomrel šťastný.“ November 1989 bolo najväčšie celonárodné vzopätie Slovenska v našich dejinách. V tých dňoch bolo po celej krajine skoncentrovanej toľko vôle po lepšom živote, toľko radosti z prichádzajúcej zmeny a dovoľm si povedať aj toľko lásky medzi ľuďmi, že nenachádzam pre tieto dni porovnanie. 40 rokov komunizmu v Československu a teda aj na Slovensku boli roky zápasu, prežívania, zrady, ale nezabudnime, to boli roky aj obrovského mravného vzopätia. Tie desaťtisíce prenasledovaných ľudí si kedykoľvek mohli zľahčiť život pre seba a svoju rodinu, keby prijali kolaboráciu s režimom. Oni ju neprijali, lebo boli presvedčení, že pravda je na ich strane. Oni sú našou pýchou, oni nám umožnili po Novembri 1989 pozeráť sa sebavedome do očí slobodným národom, ktoré touto cestou neprešli. Už viac ako 25 rokov prežívame slobodný život na Slovensku a stále, akoby sme mali začínať odznovu. Nemali by sme zabudnúť na odkaz týchto hrdinských ľudí. Oni nezomierali a netrpeli vo väzení v prvom rade pre vyššie HDP, oni trpeli pre slušný život, pre slobodu a vzájomnú úctu medzi ľuďmi. Toto ich svedectvo je trvalým odkazom a zdvihnutým prstom pre Slovensko, a rovnako pre Európu, ktorej sme integrálnou súčasťou. Anton Srholec bol celý život súčasťou i prorockým hlasom týchto ľudí, ich mravných kritérií, ich radostí a nádejí. Oni ho vyslali, aby bol hovorcom všetkých slušných ľudí na Slovensku.

Anton Srholec často hovoril: „Odpúšťame, ale nezabúdame!“ Vedel, že pamäť človeka, rovnako národa je intímne miesto v ňom, kde človek a národ dozrieva.

Anton Srholec v utrpení spoznal v každom človeku obraz Boží, preto bol priateľom a bratom všetkých ľudí, bez rozdielu vierovyznania, národnosti, alebo spoločenského postavenia.

Anton Srholec premenil utrpenie, ktorým v živote prešiel na lásku. Pocítili sme to všetci, ktorí sme sa s ním stretli, alebo o ňom počuli.

Lúčime sa dnes s človekom, ktorý napriek tomu, že nemal žiadnu moc, významne poznačil Slovensko v tejto ére. S človekom, ktorý nám ukázal, že život v pravde a slobode, čin a slovo majú nakoniec rozhodujúcu váhu.

Modlíme sa k dobrotivému Bohu, aby ho oslávil vo večnosti! Modlíme sa k Antonovi, aby sa za nás tam hore prihováral. Veríme, že sa na nás stále usmieva! Milý Anton, ďakujeme!